

ki információkon kívül az adott kérdés gazdasági, társadalmi, jogi, politikai és egyéb vonatkozásai is helyet kapnak.

Egészen más kategóriát képviselnek egy adott szakterületet teljes szélességében, de különösebb részletezés nélkül tárgyaló szemletanulmányok, melyek célja a szakterület megismertetése azokkal, akik annak nem szakemberei. Ez a kategória nemcsak teljes szakismertet, hanem különösen jó íráskészséget is kíván a szerzőtől. Ez azonban lényegében minden szemletanulmányról elmondható. Az a szellemi munka, amelyet az ismeretek logikus feldolgozása megkíván, hasonló a kutatóéhoz, aki ismereteit primer dokumentum közreadása céljából rendszerezi.

Eppen e nehézségek miatt a szintetizáló feldolgozást az információs szerek ritkán alkalmazzák, holott a tercier irodalom hasznossága miatt ennek a tájékoztatósi formának mindinkább előtérbe kell kerülnie. Itt ismét csak országos és nemzetközi összefogásra van szükség. Romániában az információs szerek megkülönböztetett figyelmet szentelnek a szemletanulmánynak.

Az 1. táblázat vázlatosan ábrázolja azokat a tájékoztatósi formákat, amelyeket a különböző felhasználási célok figyelembevételével a leggyakrabban használnak fel. Világosan kitűnik, hogy az egy szakterületre összpontosított formák használatosabbak mint az általános jellegűek, a szemletanulmányokat pedig minden területen előnyben részesítik.

[ATANASIU, P.: *Considerations regarding the place and role of the analytical and synthetic information processing forms = Probleme de Informare si Documentare*, 10. köt. 1. sz. 1976. p. 2–20.]

(Dezső Zsigmondné)

Könyvtárügyi és információs kutatás és fejlesztés az NSZK-ban

Az NSZK Könyvtári Bizottságának 1976. évi tavaszi ülése nagyobb változásokat hozott az albizottságok összetételében. Egyes albizottságok megszűntek – mint pl. a központi katalogizálással vagy a német folyóiratok és sorozatok központi jegyzékével foglalkozó bizottság – mert feladatukat elvégezték vagy mert a munkát más körülmények között folytatják. Ugyanakkor azonban egyes feladatok ellátására újabb albizottságok jöttek létre. Így pl. az egyik újonnan alakult albizottság azt vizsgálja, hogy az NSZK könyvtáraiban található különgyűjteményeket összefoglaló jegyzék megjelenése után kell-e még további intézkedéseket tenni a különgyűjtemények fejlesztésére, illetve szükség van-e ehhez új program kidolgozására.

Külön általános jellegű napirendi pontként szerepelt az információs rendszerek tervének, illetve ezzel összefüggésben a szakirodalommal való ellátásnak a kérdése. Ennek lényeges pontjaiban teljes volt az egyetértés, a részletek szabályozására azonban a gyakorlati kivitelezés során kerül majd sor.

Megállapodtak abban, hogy a már folyamatban lévő fejlesztési programokhoz tartozó – mintegy évi 70 – javaslattal nem az üléseken fognak foglalkozni, hanem azokkal kapcsolatban írásbeli megkeresésre a Könyvtári Bizottság egyes tagjainak részvételével döntenek.

Elfogadták a különgyűjtemény-területeket meghatározó albizottságnak több fejlesztési javaslatát. Tudomásul vették a Datex-készülékek alkalmazására folytatott modell-kísérletek eredményeit, melyek szerint a technikai és szervezési problémák könnyen megoldhatók, a ráfordítás és a haszon tekintetében felmerült kételyek azonban indokoltnak mutatkoznak.

[Aus der Deutschen Forschungsgemeinschaft = Zeitschrift für Bibliothekswesen und Bibliographie, 23. köt. 5. sz. 1976. p. 370–375.]

SZAKIRODALOM ELEMZÉS

A tudomány szerkezetének jobb megértése a szakirodalom elemzésével

Ha a tudományt a műltra alapozott építményként fogjuk fel, amelynek szerkezetét a korábbi építőkövekre utaló szakirodalmi hivatkozások jelzik, nyilvánvaló, hogy a tudomány szerkezetét vizsgálhatjuk a szakirodalom révén.

Bár a hivatkozás-elemzésnek számos ellenzője is akadt, kétségtelenül bebizonyosodott, hogy a tudományos irodalmat érintő hivatkozások száma szoros korrelációt mutat a tudományos teljesítményt tradicionális

módon mérő, illetve jelző mutatókkal. Az egyes tudósok munkájának értékelésénél természetesen különös gondot kell eljárni, mert speciális esetekben a hivatkozások terén mutatózó szokások, esetleg anomáliák valóban torzíthatják a valóságot.

Az a gondolat, hogy a hivatkozások láncolata minőségi következtetések levonására alkalmas, GARFIELD-től és De Solla PRICE-től származik. A cikk az 1. ábrán bemutatott hivatkozás-hálózatot elemzi, amelynek kiindulópontja S. R. OVSINSZKIJ-nek amorfi félvezetőkről írt műve, illetve az abban közölt és az arra utaló hivatkozások.